

ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»
ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ПОЛІТИЧНОГО
КОНСАЛТИНГУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА

31 серпня 2023р.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**ОК 1.3. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ**

освітня програма: «Конструктивна екологія та пермакультура»

освітнього рівня: «магістр»

галузь знань: 10 «Природничі науки»

спеціальність: 101 «Екологія»

Інститут біомедичних технологій

Рік навчання: *I, семестр: 2*

Кількість кредитів: *3 (90)*

Форма підсумкового контролю: *залік*

Мова викладання: *українська*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Кафедра	<i>Кафедра міжнародних відносин та політичного консалтингу ІПСВ - кабінет № 504</i>
Прізвище, ім'я та по батькові викладача, науковий ступінь і вчене звання, посада	<i>Яровой Т.С., професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу</i>
Асистент викладача	<i>Яровой Т.С., професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу</i>
Профайл викладача	<i>https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=18703</i>
Контактна інформація викладача (-ів)	<i>Телефон викладача: 097 956-39-63 Електронна пошта: tikhon_9563963@ukr.net Вайбер: 097 956-39-63 Кабінет: 504 (III корпус)</i>
Сторінка курсу в Moodle	<i>https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=19316</i>
Дні занять	
Консультації	<i>Періодично згідно графіку консультацій протягом вивчення курсу навчальної дисципліни</i>

**ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ЗАСАДИ
ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В
УКРАЇНІ»**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>10 «Природничі науки»</i>	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <i>101 «Екологія»</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	Семестр
		2-й	2-й
		Лекції	Лекції
	Мова викладання, навчання та оцінювання: <i>українська</i>	16 год	8 год
Практичні, семінарські		Практичні, семінарські	
14 год.		8 год.	
Самостійна робота		Самостійна робота	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи магістранта – 4	Освітній рівень: <i>другий (магістерський)</i>	60 год.	74 год.
		Вид контролю: поточний контроль: <i>на семінарський заняттях</i>	
		модульний контроль - контрольне завдання за результатами вивчення навчального матеріалу, об'єднаного в модуль	
		підсумковий контроль: - <i>залік</i>	

ПЕРЕДРЕКВІЗИТИ:

Попередньо вивчені дисципліни – «Основи конструктивної екології та пермакультури», «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Екотехнології переробки сільськогосподарської сировини».

ПОСТРЕКВІЗИТИ:

«Розробка та супровід пермакультурних проєктів», «Екобезпека в агровиробництві», «Моніторинг водних систем», «Екологія агросфери».

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення дисципліни «Правові засади формування та реалізації екологічної політики в Україні» є набуття магістрантами загальних та фахових компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків у галузі сучасної екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування, відновлення та конструювання екосистем із інтегрованими пермакультурними системами, здатності до організаційно-управлінської діяльності в органах державної влади та самостійної наукової діяльності в різноманітних установах та організаціях.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Завданнями вивчення дисципліни «Правові засади формування та реалізації екологічної політики в Україні» є:

- набуття магістрантами сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо розуміння правових засад державної екологічної політики;
- формування у магістрантів компетентностей, що дозволять їм не тільки досліджувати та прогнозувати стан екосистем різного масштабу і походження, а й відновлювати, оптимізувати та конструювати природоподібні високопродуктивні самопідтримувані екосистеми з пермакультурними складовими;
- забезпечення магістрантів методичними навичками щодо ведення високоефективної освітньої та просвітницької роботи серед усіх верств населення на засадах глибинної екології з метою залучення їх до участі у своїй діяльності.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

- ЗК 1. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 4. Здатність розробляти та управляти проєктами.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

ПЕРЕЛІК СПЕЦІАЛЬНИХ (ФАХОВИХ) ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

- ФК 1. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
- ФК 2. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.
- ФК 3. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.
- ФК 4. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.
- ФК 5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.
- ФК 7. Здатність до організації робіт, пов'язаних із оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.
- ФК 8. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
- ФК 9. Здатність самостійно розробляти екологічні проєкти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.
- ФК 10. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.
- ФК 11. Здатність оцінювати стан і ризику екосистем.
- ФК 13. Здатність оптимізувати та/або відновлювати екосистеми пермакультурними методами.
- ФК 14. Здатність конструювати екосистеми різного масштабу з пермакультурною складовою.
- ФК 15. Здатність конструювати та/або оптимізувати екосистеми з терапевтичною складовою пермакультурними методами.

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА

ПРН 1. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля.

ПРН 2. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПРН 3. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.

ПРН 4. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проєктів в умовах суперечливих вимог.

ПРН 5. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проєктів із урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПРН 6. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.

ПРН 8. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПРН 9. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.

ПРН 11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля.

ПРН 12. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

ПРН 13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

ПРН 14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

ПРН 15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

ПРН 17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.

ПРН 18. Уміти використовувати сучасні методи обробки та інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.

ПРН 20. Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.

ПРН 21. Оцінювати поточний стан і ризики екосистем різного масштабу.

ПРН 23. Уміти обирати найраціональніші шляхи та ресурси для оптимізації та/або відновлення екосистем пермакультурними методами.

ПРН 24. Уміти конструювати екосистеми різного масштабу з пермакультурною складовою.

ПРН 25. Розуміти потреби місцевих спільнот, щоб відповідно до них конструювати та/або оптимізувати екосистеми з терапевтичною складовою пермакультурними методами.

ПРН 26. Уміти проводити екопросвітницьку та екоосвітню діяльність на засадах глибинної екології та пермакультури.

СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
л.		с.	с.р.	
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовний модуль 1. Правова складова екологічної політики держави.				
Тема 1. Основи екологічного права як ключової складової державної екологічної політики.	9	2	1	6
Тема 2. Органи управління та їх роль у формуванні екологічної політики в Україні.	9	2	1	6
Тема 3. Сучасне бачення стратегії державної екологічної політики України.	12	2	2	8
Тема 4. Законотворчі ініціативи як відображення екологічної політики України	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1	42	8	6	28
Змістовний модуль 2. Особливості реалізації екологічної політики держави в сучасних умовах: проблеми і перспективи				
Тема 5. Особливості екологічної політики та її правового регулювання в Європейському Союзі.	12	2	2	8
Тема 6. Ключові проблеми практичної реалізації екологічної політики в умовах сьогодення.	12	2	2	8
Тема 7. Перспективи оптимізації сучасної екологічної політики.	12	2	2	8
Тема 8. Концептуальний підхід до збалансованого природокористування як підґрунтя дієвої екологічної політики держави.	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2	48	8	8	32
Підсумковий контроль (залік)	2			
Всього годин	90	16	14	60

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи й форми організації та здійснення навчально-наукової діяльності

З метою більш ефективної активізації навчально-наукової діяльності магістрантів при вивченні навчальної дисципліни «Правові засади формування та реалізації екологічної політики в Україні» можуть використовуватись: оглядові лекції, лекції з проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, ділові ігри, презентації, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки тощо.

Кожен із видів методики застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість магістрантів, бажання магістрантів брати участь у тому чи іншому виді методики активізації процесу навчання, а також особливості конкретної дисципліни.

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, дискусія, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: вправи.

Наприклад, лекції з проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення магістрантів і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага магістрантів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздачою під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків із питань, що розглядаються. При читанні лекцій можуть даватись питання для самостійного їх осмислення.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

Наприклад, робота в малих групах проводиться з метою активізації навчання при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми індивідуальними якостями та знаннями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливість для участі кожного магістранта в роботі за метою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування. Така форма навчання використовується також з метою більш ґрунтовного засвоєння матеріалу, загострення уваги на особливо важливих аспектах, що містять в собі винесені на розгляд проблемні питання.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача, наукового керівника; самостійна робота магістрантів з науково-методичною літературою; виконання індивідуальних навчальних проєктів, презентацій.

Наприклад, презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, з науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, де також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-наукової діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні та наукові дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Наприклад, семінари-дискусії (колоквиуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних

спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод "вибуху", метод природних наслідків і трудовий метод.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського. Т. 1 : Володимир Іванович Вернадський і Україна. Кн. 1 : Науково-організаційна діяльність (1918—1921) / НАН України, Коміс. з наук. спадщини акад. В. І. Вернадського, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т історії України ; [уклад.: О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, Н. М. Зубкова та ін. ; редкол.: А. Г. Загородній та ін.]. К. : [б. в.], 2011. 699 с.
2. Екологічне право України : навч. посіб. / Б. П. Ратушна, А. В. Рабінович; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. Львів, 2015. 203 с.
3. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. 848 с.
4. Екологічне право : підручник / за ред. А. П. Гетьмана ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 552 с.
5. Ладиченко В.В. Екологічна політика і право ЄС : навч. посібник. Київ : Видавничий центр НУБіП України, 2019. 363 с.
6. Яровой Т.С., Шестаковська Т.Л. Актуальні питання у сфері державного управління (2021).
7. Яровой Т.С., Шестаковська Т.Л. Державне управління надзвичайними ситуаціями медико-біологічного характеру: вітчизняні реалії та міжнародний досвід. Наукові інновації та передові технології. 7 (9) (2022).
8. Romanenko Y.A., Krynychnaya I.P., Yarovoу T.S. Розбудови об'єктів природно-заповідного фонду: державно-управлінський аспект. Науковий вісник Полісся, 1 (4(12)) (2018). 136–142.

Нормативно-правові акти:

1. Земельний кодекс України: Закон від 25.10.2001 № 2768-III. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.

2. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

3. Про екологічну мережу України: Закон України від 24.06.2004 № 1864-IV. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>.

4. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

5. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 № 2059-VIII. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>.

6. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.

7. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 16. Ст. 70. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>.

8. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992 № 2707-XII. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>.

9. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.

10. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001. База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14>.

11. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 09.03.2006 № 206 «Про затвердження Інструкції про загальні вимоги

до оформлення документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 29.03.2006 за №341/12215 База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0341-06#Text>.

12. Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 10.02.1995 №7 «Про затвердження Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві». База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0061-95#Text>.

13. Наказ Управління екології та природних ресурсів Виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 10.02.2022 № 14 «Про затвердження розміру фактичних витрат на копіювання або друк документів, що надаються за запитом на інформацію, розпорядником якої є Управління екології та природних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та порядку відшкодування цих витрат». URL : <https://ecodep.kyivcity.gov.ua/files/2022/2/17/17022022111558.pdf>.

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302 «Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян-підприємців, які отримали такі дозволи». База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2002-%D0%BF#Text>.

15. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 № 556 «Деякі питання подання декларації про відходи». База даних «Законодавство України». Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/556-2022-%D0%BF#n41>.

16. Місія та стратегія Міністерства екології та природних ресурсів // Офіційний портал Міністерства екології та природних ресурсів. 2019

[Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://menr.gov.ua/content/misiya-tastrategiya.html>.

17. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Екологічна безпека». Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/environmental-safety-assembly.pdf>.

Додаткова література:

1. Андрієнко М.В., Шако В.С. Сутність державної екологічної політики на загальнодержавному та регіональних рівнях. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1051>.

2. Бабич О. Право на безпечне довкілля у формуванні змісту регіональної екологічної політики. Law. State. Technology, Вип. 3, 2023. С. 22-27. Режим доступу: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/lst/article/view/461/407>.

3. Балюк Г.І. Правові засади державної екологічної політики України: сучасні проблеми. Екологічне право України. 2017. № 3–4. С. 8–15.

4. Власенко Ю.Л. Правові засади формування та реалізації основних напрямів екологічної політики України на сучасному етапі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2018. № 36, том 2. С. 86-89.

5. Гулак О.О. Реалізація екологічної політики на місцевому та регіональному рівнях. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2020. № 2(90). С. 182–195.

6. Державна екологічна політика України в умовах децентралізації влади [Електронний ресурс] / О. О. Веклич [та ін.] ; за наук. ред. Є. В. Хлобистова ; НАН України, ДУ «Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України». Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2016.

7. Коваленко І. Поняття та правові засади державної екологічної політики і екологічної безпеки на сучасному етапі розвитку України / І. Коваленко // Історико-правовий часопис. 2020. № 1. С. 42-46. Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/icprch_2020_1_11.

8. Марич Х. Співвідношення державної екологічної політики і екологічного законодавства України. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 11. С. 187-191

9. Приліпко С.М. Повноваження Мінагрополітики України щодо інформаційно-консультаційного забезпечення розвитку обслуговуючої кооперації на селі / С. М. Приліпко // Актуальні питання економіки, фінансів, обліку та управління : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 29 верес. 2017 р.) Полтава. ЦФЕНД, 2017. С. 173-175.

10. Приліпко С.М. Розвиток обслуговуючої кооперації сільських територій: теорія та практика : монографія / С. М. Приліпко. Київ. ТОВ «Август Трейд», 2019. 372 с.

11. Приліпко С.М. Формування механізму публічного управління інформаційно-консультативним забезпеченням учасників кооперативного руху сільських територій / С. М. Приліпко // Науковий журнал «Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління». 2018. № 1(78). С. 60-71.

12. Резніков В.В. Особливості формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції в різних країнах. Науковий вісник: Державне управління. 2020. № 1(1(3)). С. 153–162.

13. Сергієнко Л.В. Державна екологічна політика України та правовий механізм її формування і реалізації / Л. В. Сергієнко, О. М. Дзюбенко, С. В. Ожго // Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 3. С. 191-200. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2019_3_30.

14. Сич К., Романов Є. (2022). Формування та реалізація державної екологічної політики в умовах євроінтеграції. Економіка та суспільство, (45). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-40>.

15. Стратегія охорони навколишнього середовища : навч. посіб. для студ. інженерних спеціальностей вищих навчальних закладів / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т. А. Оверченко, О. І. Іваненко, В. В. Вембер. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 132 с.

16. Яровой Т.С. Результативність державної політики у сфері підготовки

державних службовців / Т. С. Яровой, М. П. Шевченко // Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : VII Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 27 листоп. 2021 р.) : тези доп. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 166-167.

17. Zharova L., Chechel A. Historical Aspects of Sustainable Development and Economic Evolution Interconnection. Інформаційно-аналітичний журнал «Схід». 2020. № 2 (166). Historical sciences. URL: <http://skhid.kubg.edu.ua/article/view/201399>.

САМОСТІЙНА РОБОТА МАГІСТРАНТІВ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Правова складова екологічної політики держави.		
1.	Тема 1. Основи екологічного права як ключової складової державної екологічної політики.	6
2.	Тема 2. Органи управління та їх роль у формуванні екологічної політики в Україні.	6
3.	Тема 3. Сучасне бачення стратегії державної екологічної політики України.	8
4.	Тема 4. Законотворчі ініціативи як відображення екологічної політики України.	8
Змістовний модуль 2. Особливості реалізації екологічної політики держави в сучасних умовах: проблеми і перспективи.		
5.	Тема 5. Особливості екологічної політики та її правового регулювання в Європейському Союзі.	8
6.	Тема 6. Ключові проблеми практичної реалізації екологічної політики в умовах сьогодення.	8
7.	Тема 7. Перспективи оптимізації сучасної екологічної політики.	8
8.	Тема 8. Концептуальний підхід до збалансованого природокористування як підгрунтя дієвої екологічної політики держави.	8
Всього годин		60

КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається із 2 змістовних модулів.

Результати навчальної діяльності магістрантів оцінюються за 100-бальною шкалою.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки магістрантам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності магістрантів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожен модуль включає бали за поточну роботу магістранта на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує магістрант за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Система оцінювання роботи магістрантів упродовж семестру

Вид діяльності магістранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовний Модуль 1		Змістовний Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	1	4	4	4	4
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	5	4	20	4	20
1.4. Виконання завдань для самостійної роботи	6	2	12	2	12
1.5. Виконання модульної роботи	20	1	20	1	20
1.6. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	10	-	-	1	10
Разом		-	60	-	70
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 130					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5	1	5	1	5
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5	1	5	1	5
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5	1	5	1	5
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	20	-	-	1	20
2.5. Участь у науковій студентській (аспірантській) конференції	10	-	-	1	10
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5	1	5	1	5
Разом			20		50
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 70					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 200					
Розрахунок підсумкових балів: $200:100=2$.					
Магістрант набрав X балів.					
Розрахунок: $X:2=$ загальна кількість балів магістранта.					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
<i>«відмінно»</i>	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
<i>«добре»</i>	Ставиться за вияв магістрантом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді магістранта наявні незначні помилки.
<i>«задовільно»</i>	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але магістрант спроможний усунути їх із допомогою викладача.
<i>«незадовільно»</i>	Виставляється магістрантові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться магістрантові, який неспроможний до навчання чи наукової діяльності після закінчення терміну підготовки, без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ПОЛІТИКА (ОЦІНЮВАННЯ) НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та іспитів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

• **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

ПЕРЕВІРЕНО:

_____ (посада, звання)
_____ (підпис) (_____)
_____ 20__ р. (прізвище та ініціали)